

Van: Vereniging Vrienden van het Rembrandtpark
Jan Tooropstraat 6, 1062 BM Amsterdam
Tel. (020) 3460670

Aan: Dagelijks Bestuur van stadsdeel Slotervaart

Betreft: Bezwaarschrift tegen kapvergunning voor ca. 900 bomen op het terrein van het Sint Lucas Andreas Ziekenhuis en het Rembrandtpark

Besluit bekendgemaakt op 26 mei
Besluitnummer: DB040252.WW
Betreft Registratienummer: SLOV/2004/12388 (telefonisch doorgekregen)

Amsterdam, 5 juli 2004

Geacht bestuur,

Op 18 mei jl. verleende u aan het Projectbureau Stadsdeelwerken van Stadsdeel Slotervaart een vergunning voor het kappen van ca. 900 bomen op het terrein van het Lucas Andreasziekenhuis en op de ten noorden van de Lelylaan gelegen strook van het Rembrandtpark.

In het Rembrandtpark gaat het om ca. 375 bomen, die zouden moeten wijken voor de aanleg van een hulpweg voor bouwverkeer cq extra afslag van de Lelylaan, en voor een om te leggen waterloop.

Wij, de Vereniging Vrienden van het Rembrandtpark (VVR), vertegenwoordigd door ondergetekenden, hebben op 30 juni jl. bij het stadsdeel Slotervaart formeel bezwaar aangetekend tegen de verlening van de kapvergunning. Hieronder worden onze bezwaren uiteengezet en gemotiveerd.

Het belang van de VVR in deze zaak ligt besloten in haar doelstelling: kort gezegd, de zorg voor de instandhouding van de huidige omvang, de sfeer en het karakter van het Rembrandtpark plus de daaromheen gelegen groengebieden, en de bescherming van de natuur in alle genoemde gebieden. (Bijlage I)

Onze argumenten zijn:

1. De kapvergunning loopt vooruit op een bestemmingsplanwijziging die lang niet zeker is, en op een bouwvergunning en bouwplannen die dat evenmin zijn. De vergunning is voorbarig.
2. Het natuurschoon van een van de mooiste plekken van het Rembrandtpark dreigt onherstelbaar te worden aangetast.
3. Kap van bomen binnen de Hoofdgroenstructuur ten behoeve van de aanleg van een weg is in strijd met het Structuurplan Amsterdam.
4. De praktische noodzaak van het onderliggende plan voor een extra afslag aan de noordzijde van de Lelylaan, is door de markt- en planmatige ontwikkelingen van de laatste jaren weggevallen.

5. Omwonenden zijn, in strijd met het Kapbeleid Slotervaart, onvoldig geïnformeerd over de reden en de concrete locatie van de bomenkap in het Rembrandtpark.
6. De kapvergunning is op een drietal belangrijke punten niet of onvoldoende getoetst.

Hieronder wordt elk genoemd argument nader toegelicht.

1. Besluit- en planvorming niet rond

De kapvergunning is afgegeven zonder dat voor het Andreasterrein plus de aangrenzende strook van het Rembrandtpark een wijziging van het bestemmingsplan is vastgesteld, en zonder dat een bouwvergunning is verleend. De planologische besluitvormingsprocedure is nog lang niet doorlopen, en is sinds de uitgifte van de kapvergunning nog verder vertraagd. De afwegingen hieromtrent moeten nog worden gemaakt. De kapvergunning is daarmee voorbarig.

Daarnaast bevatten de bouwplannen voor het Andreas-project sterk onzekere elementen. Met name de geplande kantoorlocaties – die al met bijna de helft verminderd zijn ten opzichte van het oorspronkelijke plan – zijn als gevolg van de instorting van de kantorenmarkt een onzekere factor. Net als bij andere deelgebieden van het Vernieuwingsplan Lelylaan is een deel van de geplande kantorenbouw de komende jaren op zijn minst on-definitief te noemen.

De kapvergunning is gebaseerd op niet-formele elementen, zoals de toezegging van ontwikkelaar Proper Stok dat zij wil starten met de bouw zonder voorverkoop-percentages. Om hierop de kap van 900 bomen te baseren, is volgens ons onjuist. Het ontbreken van juridische en planmatige zekerheid betekent dat mogelijk een enorm aantal bomen voor niets wordt geveld.

Als dit gebeurt is de schade voor de omgeving en in het park niet meer terug te draaien. Er is gezien de vele onzekerheden alle reden om eerst de resultaten van de besluitvorming en de concrete planvorming af te wachten, voordat er bomen gekapt gaan worden.

De kapvergunning is in dit opzicht ook in strijd met het kapbeleid van het stadsdeel. Het Kapbeleid Stadsdeel Slotervaart (1999) schrijft voor dat wanneer er nog geen bouwvergunning is verleend, er geen gebruik mag worden gemaakt van de kapvergunning (Par. 5.3, p. 1) Deze voorwaarde is niet opgenomen in de kapvergunning.

2. Aantasting van het Rembrandtpark

Wat bij het plan voor een extra afslag van de Lelylaan door het Rembrandtpark kennelijk niet op waarde is geschat, is het grote belang van dit park voor bewoners in de wijde omgeving. De indrukwekkende respons op de door de VVR georganiseerde bliksem-handtekeningenactie laat zien dat het park een onmisbare functie vervult voor mensen uit Slotervaart, de Baarsjes, Oud-Zuid, de Pijp en verschillende andere stadsdelen. (noot 1, en Bijlage II) (2300 handtekeningen)

De plek waar gekapt zou moeten worden, wordt door de gebruikers gewaardeerd als de mooiste plek van het Rembrandtpark. (noot 2) De ruigte met wilde kruiden, aan de zuidkant omzoomd door grote oude iepen, met naar het noorden toe het slingerende weggetje langs het schildpaddeneiland, is een unieke plek in Amsterdam. Dit 'stuk pure natuur' binnen de stad vormt het hoogtepunt van de oorspronkelijke opzet van ontwerpster Janneke Theelen om het zuidelijk deel te laten ontwikkelen tot een rustig natuurgebied met inheemse flora. Het is een geliefde toevluchtsplek geworden voor bewoners, ouderen,

allochtonen en anderen die zich in het overvolle Vondelpark minder thuis voelen. Hier kan men 'ademhalen en ontstressen'.

Als in dit natuurgebied honderden bomen zouden worden gekapt voor een weg voor (zwaar) gemotoriseerd verkeer, zou de plek onherstelbaar worden aangetast. De ingreep zou – naast alle verderop te noemen gevolgen - de rust en beslotenheid doorbreken, het autolawaai doen toenemen en de hele natuurbelevingswaarde tenietdoen.

Voor ons als bewoners en VVR is het ronduit onverteerbaar.

3. Strijdig met Structuurplan

Het Rembrandtpark maakt deel uit van de Stedelijke Hoofdgroenstructuur, zoals vastgelegd in het Structuurplan Amsterdam 2003. De geplande aanleg van de weg, en dus de kap van de bomen, is in strijd met het gestelde doel om het groen binnen de Hoofdgroenstructuur te beschermen tegen bebouwing of wegeaanleg (voor zover deze de groenfunctie niet ondersteunt). Het argument dat gemotoriseerd verkeer door de Hoofdgroenstructuur zou moeten worden geleid vanwege verwachte verkeersdruk op omliggende wegen, is ons inziens dan ook onhoudbaar. Grootschalige bomenkap om deze reden is ten enen male onaanvaardbaar.

Bovendien gaat het in dit geval om een ingreep met forse consequenties voor natuur en recreatie in het park. De bomencoullisse aan de ruigtewei, met bijbehorende biotoop, vormt een ecologische bufferzone en natuurlijk grensgebied, dat het Rembrandtpark afschermt van de Lelylaan. Tegelijkertijd vormt ze een buffer tegen het lawaai van de Lelylaan en de A-10. Deze meervoudige bufferfunctie is essentieel voor de ecologische en recreatieve functies in het hele park.

Vervanging van de gekapte bomen door jonger groen, conform het Groencompensatiebeleid van het stadsdeel, is geen alternatief omdat dit niet binnen het park zou kunnen plaatsvinden. Alles bijeen is de geplande ingreep dermate zwaar dat zij op zijn minst een onafhankelijke toetsing door de daarvoor ingestelde Technische adviescommissie Groen rechtvaardigt. Wij verzoeken deze beoordeling alsnog te laten uitvoeren.

4. Noodzaak afslag door park vervallen

De onderliggende reden voor de bomenkap in het Rembrandtpark is sinds de vaststelling van het Vernieuwingsplan Lelylaan door het stadsdeel in december 2001 op losse schroeven komen te staan. De instorting van de kantorenmarkt en het vervallen van de geplande P&R garage onder het Andreascomplex, betekenen dat de verwachtingen over de verkeersdruk moeten worden bijgesteld. Een aanzienlijk deel van de geplande kantoren zal de komende jaren niet van de grond komen. Deze ontwikkelingen vragen om heroverweging van de geplande afslag door het Rembrandtpark.

Als ontsluitingsweg voor alleen de toekomstige Andreasbewoners is de weg door het park echt niet nodig. De ruime opritten aan de Nachtwachtlaan en aan de Theophile de Bockstraat, waar nu dagelijks grote aantallen mensen gebruik van maken, zijn tot nu toe ook meer dan voldoende.

De VVR zal dan ook de stadsdeelraad benaderen met het verzoek om het plan voor een afslag door het park wegens de gewijzigde omstandigheden opnieuw te beoordelen. Wij zullen vragen om nieuwe verkeersprognoses en onderzoek naar benodigde capaciteit van de omliggende wegen, door een onafhankelijke instantie.

In de uiteindelijke afweging zal ook het advies van de Technische adviescommissie Groen moeten meewegen, plus niet in de laatste plaats het gebleken enorme belang van het Rembrandtpark voor bewoners.

5. Onvolledige informatie omwonenden

Bij de bekendmaking van het besluit tot verlening van de kapvergunning op 26 mei, zijn omwonenden onvolledig geïnformeerd over de reden voor de geplande bomenkap in het Rembrandtpark. Het feit dat honderden bomen zouden moeten wijken voor een extra afslag van de Lelylaan door het park, is in de bewonersbrief plus kaartje niet genoemd. Er wordt slechts een vage algemene omschrijving gegeven waaruit het plan voor de weg door het park niet valt af te leiden. (Bijlage III) Hetzelfde geldt voor de publicatie van het besluit in de Westerpost. Veel buurtbewoners hebben nog steeds niet begrepen wat er aan de hand is. Ook deze gang van zaken is strijdig met het kapbeleid van Slotervaart. De reden voor de kapvergunning had bij de bekendmaking moeten worden vermeld. (Par. 5.1) Bovendien hoort volgens het kapbeleid bij ingrijpende en grootschalige kap nadere informatie aan bewoners te worden verschaft, bv. via een informatieavond. (Par. 6)

Een tweede punt waarop onvolledig is geïnformeerd, is de precieze locatie van de te kappen bomen in het park. Op het moment van bekendmaking lag het concrete uitwerkingsplan voor de weg kennelijk niet vast. De kapvergunning verleent een vrijbrief om op voorhand alvast alle bomen te vellen binnen het gearceerde gebied, ook de bomen die uiteindelijk helemaal niet gekapt zouden hoeven worden.

Het traject zou inmiddels zijn gewijzigd en komt dieper het park in te liggen. Echter, ook voor geïnformeerde bewoners is nog steeds niet duidelijk welke bomen op welke plaats zouden moeten sneuvelen. Schriftelijke navraag door VVR leverde als antwoord op dat het stadsdeel daarop geen antwoord kan geven. (Bijlage IV)

Voor omwonenden en belanghebbenden wordt inspraak cq bezwaar maken op deze manier wel heel moeilijk. Zo worden democratische procedures meer vorm dan inhoud.

6. Onvolledige toetsing

De kapvergunning is niet of onvoldoende getoetst op de volgende drie aspecten.

6.1 Effecten op luchtkwaliteit:

Bij grootschalige bomenkap zijn gevolgen te verwachten voor de luchtkwaliteit in het Rembrandtpark en omgeving.

Uit wetenschappelijk onderzoek komen de laatste jaren steeds meer aanwijzingen dat (loof)bomen in stedelijke omgeving van groot belang zijn omdat hun gebladerte schadelijke stoffen opvangt. (noot 3) Ook het kapbeleid van het stadsdeel Slotervaart vermeldt de luchtzuiverende kwaliteiten van bomen als mogelijk toetsingscriterium voor een kapvergunning. Sinds het Besluit Luchtkwaliteit van 2001 hebben bestuurders de plicht om relevante ingrepen te toetsen aan de gevolgen voor de luchtkwaliteit in de omgeving.

Bij deze kapvergunning gaat het om een gebied rondom de Lelylaan en vlakbij de A10, die een ernstige bron van luchtverontreiniging vormt. Bij het meetpunt Einsteinweg worden de grenswaarden voor o.a. het schadelijke fijnstof regelmatig overschreden.

Op dit moment bestaat er geen duidelijkheid over in hoeverre de voorgenomen grootschalige bomenkap op het Andreasterrein en het Rembrandtpark een (verdere) verslechtering zou opleveren van de luchtkwaliteit in dit gebied en de directe omgeving.

Wij verzoeken om de te verwachten gevolgen nader te onderzoeken, en de kapvergunning aan de resultaten hiervan te toetsen.

6.2 Verplantingsmogelijkheden iepen

In de plannen komt geen onderzoek naar inpasbaarheid en verplantingsmogelijkheden naar voren, terwijl dit volgens het Kapbeleid in geval van een nieuwbouwproject wel moet plaatsvinden. (par 4.1)

Onder de bomen die voor het het Andreas-project cq het Raamwerk zouden moeten wijken, is een tiental iepen langs de waterloop aan de Nachtwachtlaan. Deze met klimop bedekte, ca 80 jaar oude bomen, (stamomtrek tot ca. 4 m), voldoen aan de de huidige, in Amsterdam meest gehanteerde criteria voor de status 'monumentale boom'.

Zonder meer kappen is naar ons oordeel dan ook geen aanvaardbare optie. Er zou nader gekeken moeten worden naar de mogelijkheden om deze iepen alsnog in te passen in de bouwplannen. Als dat niet lukt, zou in ieder geval de mogelijkheid tot verplanting naar een nabijgelegen plek moeten worden nagegaan door een onafhankelijk boomverzorgingsbedrijf.

Hetzelfde geldt voor de grote iepen in het Rembrandtpark langs het fietspad ten noorden van de Lelylaan en voor de mogelijk bedreigde iepen langs de ruigtwewei. Met name de verplantingsmogelijkheden zouden, als het zover komt, extra aandacht moeten krijgen.

6.3 Bouwschade en boombeschermingsplan

Een extra probleem bij de geplande afslag in het park vormt de schade die bouwwerkzaamheden met het bijbehorende zware bouwverkeer door het Rembrandtpark zullen toebrengen aan omringende bomen. De praktijk leert dat veel van deze bomen op termijn alsnog het loodje leggen, onder andere doordat de wortels teveel beschadigd zijn geraakt door het zware materieel.

Zonder nader onderzoek zou de dreigende aantasting van het zuidelijk deel van het Rembrandtpark een nog veel grotere omvang kunnen aannemen. Mocht het plan voor de afslag doorgaan, dan zou een expert zou in kaart moeten brengen welke bomen risico lopen door de geplande ingrepen in het park.

In geval van uitvoering zou in ieder geval een gedegen boombeschermingsplan moeten worden opgesteld en uitgevoerd onder leiding van een onafhankelijke boomverzorgingsdeskundige.

Groencompensatie onduidelijk

Een laatste punt is de onduidelijkheid die nog bestaat over hoe de concrete uitwerking van het groencompensatiebeleid van het Stadsdeel er in dit geval uitziet. De groencompensatie is in de kapvergunning niet uitgewerkt in de vorm van concrete verplichtingen voor de aanvrager. Ook bestaat onduidelijkheid over de getallen in de groeninventarisatie. Binnen het uitwerkingsplan Andreas Ensemble zijn 122 bomen geteld. Hoe dit zich verhoudt tot het totale aantal van 900 bomen blijft vooralsnog onopgehelderd.

KORTOM

Resumerend, wij verzoeken het dagelijks bestuur van het Stadsdeel Slotervaart op grond van al het bovenstaande met klem om aan onze bezwaren tegemoet te komen en de kapvergunning in te trekken.

Bovenstaande bezwaren zijn gemaakt onder voorbehoud van nadere invulling en toelichting in de verdere procedure.

Ook zal nog aanvulling met schriftelijke bronnen volgen.

Hoogachtend,

Namens de Vereniging Vrienden van het Rembrandtpark, Amsterdam, 5 juli 2004,

Ben Berg, voorzitter

Erik Swierstra, secretaris

Vincent de Jong, penningmeester

Bijlagen:

- I Statuten van de Vereniging Vrienden van het Rembrandtpark
- II Lijsten handtekeningenactie
- III Bewonersbrief en kaartje
- IV Brief Stadsdeel
- V Enkele van de binnengekomen adhesiebetuigingen

Noten

(1) In de periode van 23 juni tot 5 juli werden 2300 handtekeningen opgehaald bij een korte tekst met enkele hoofdpunten uit het bezwaarschrift van de VVR. In eerste instantie werden lijsten verspreid onder de leden van de Belangengroep Rembrandtpark en neergelegd in een aantal winkels en openbare ruimtes. Ook was de tekst plus lijst te downloaden op de website www.rembrandtpark.org Het ophalen van handtekeningen verspreidde zich als een olievlek. Mensen uit een groot aantal stadsdelen, tot en met Buitenveldert, kopieerden de lijsten van elkaar en hielpen mee. Velen belden naar aanleiding van de berichtgeving in kranten en betuigden hun steun. Veel mensen, waaronder een grote groep ouderen maar ook veel jongeren uit diverse culturen, blijken geschokt door met name de geplande weg door het Rembrandtpark.

(2) Rapport Belangengroep Het Rembrandtpark, Bureau Stadsnatuur, juni 2001

(3) Enkele gegevens:

- Onderzoeken van het Limburgs Universitair Centrum in Diepenbeek, België, hebben in 2002 opnieuw aangetoond dat (grote) bomen langs drukke straten de lucht zuiveren van zware metalen en vluchtige stofdeeltjes. Het inademen van alleen al dit "fijnstof" zorgt in Nederland jaarlijks voor vele slachtoffers. Wetenschappelijke schattingen lopen uiteen van 4.500 tot 20.000 doden plus vele duizenden gevallen van luchtwegklachten en astma.

- Een vijftig jaar oude boom bezit al snel een bladvolume van 1000 m². Het gebladerte van zo'n boom neemt in een grote stad ongeveer 1,1 registerton stof op en is na elke regenbui goed voor dezelfde hoeveelheid. (J. Copijn, 1960)

- Volgens berekeningen van deskundigen zou voor compensatie van het luchtzuiverend effect voor elke geveld boom van vijftig jaar oud op dezelfde plek duizend jonge bomen geplant moeten worden.